

Független Szemle

SZERKESZTI ES KIADJA: Dr. HEGYMEGI KISS PÁL

A LEGTELJESEBB ÖSSZHANG

legyében zárultak le azok a külpolitikai tárgyalások, amelyeken az osztrák kancellár és olasz külügyminiszter személyesen vettek részt itt Budapesten. Kétségtelen, hogy a Romániában bekövetkezett gyökeres belpolitikai válság óta a budapesti találkozó nagyot nyert jelentőségében és súlyában, amit már az a körülmény is mutat, hogy Európa csaknem valamennyi nagyobb lapjának tudósítója itt volt és az egész világsajtó a legnagyobb érdeklődéssel kísérte ezeket a tárgyalásokat.

A legteljesebb összhang kétségtelenül a római jegyzőkönyv életrevalóságát és az erősen változó külpolitikai helyzetek ellenére is további fennmaradását jelenti. Kétségtelen azonban, hogy a magyar külpolitika egyre kenyesebb és nehezebb helyzetekbe kerül, mert a német nemzeti szociálista befolyás egyre erősebben érvényesül egyrészt Romániában, másrészt Jugoszláviában, ami a kizárólagos eddigi erős egységenek meglazításához vezet. A magyar külpolitika rövidesen választ elé kerül. E választalon egészen új helyzettel találja magát szemben. Amíg eddig külpolitikánk a legjelentesebb nemzetközi csoportosulások közepette a barátságos semlegesség érzését szolgálta, mert egy ilyen kis ország, mint mi vagyunk csak olyan barátságokat ápolhat, amelyek nem kötik őt nagyhatalmak érdekharcához, mely érdekharcból mindenki győztesen kerülhet ki csak a kis államok veszhetnek sokat. Ma, sajnos ez az eddigi becsület, eredményes külpolitikát semlegességi vonalunk egyre nehezebben tartható már, részben azért, mert a megszállott területen levő kisebbségeink helyzete végkép rendezést kíván, mint a katonai egyenjogúságunk elismertetése. Egyszóval azokról a súlyos gazdasági kérdésekről, amelyek a dunavölgyi államok barátságos érintkezése kapcsán rendezhetőek. Bármilyen szépen csendüljenek is a hivatalos nyilatkozatok szavai a legteljesebb összhangról, mi sajnos úgy érezzük, hogy legnehezebb létkérdéseink rövidesen szöveggye kerülül rendezése ennek az összhangnak a fenntartását nagyon meg fogja nehezíteni.

Rassay és tábora szembefordulnak a kormánnyal

Közismert, hogy a választójogi javaslat benyújtásáig, sőt annak parlamenti letárgyalására is Darányi Kálmán miniszterelnök, valamennyi párttal, így a baloldali pártokkal is békét kötött, hogy ily módon biztosítsa a választójogi törvényjavaslat nyugodt légkörben való letárgyalási lehetőségét.

Amióta a választójogi törvényjavaslat nyilvánosságra került baloldali vezető politikusok részére egyre nehezebb volt ezért a választójogért a béke fenntartása

reményében választóikkal szemben az odiumot vállalni.

Fokozta a baloldali vezető politikusok bizalmatlanságát az a körülmény is, hogy Darányi Kálmán miniszterelnök szilveszteri rádiószózatában nyíltan bejelentette az ország színe előtt,

hogy az ő kormánya jobboldali kormány, amit természetesen a baloldali vezető politikusok nem értelmezhetek másként, mint hogy a tervbevett koncen-

trációs kormányt a baloldali polgári pártok kikapcsolásával akarják majd létrehozni.

Mindezek a körülmények együttevén arra késztették a baloldali vezetőket, elsősorban Rassaay Károlyt, hogy kormánnyal szemben ellenzéki kritika szabadságát visszaszerezzék és a választójogi javaslattal kapcsolatban a legtárgyalagosabb, de szókimondó bírálatot gyakorolják. Ily módon a közeljövőben az annyira féltett belső béke agykátszik fel fog börtalni.

Főúri erdőbirtokosok a fadrágítás előharcosai

A Fagazdasági Tanács múlt héten tartott intézőbizottsági ülésében ismertette hivatalos statisztikai adatok alapján az ország tűzifa ellátását. — Ugy az ismertetett adatok, mint az ülésben résztvevő szakemberek felszólalásai egyhangúan megállapítják azt a tényt, hogy

nemcsak Budapesten, hanem az egész országban igen jelentős tűzifahiány van, amia hirtelen beállott szigorú tél még fokozott.

Közismert, hogy a kormány már a tél elején maximálta 5'40—5'60 pengőt a tűzifa métermázsánkénti árát.

amely ár 6 százalékkal haladja meg az 1913. évi tűzifaárakat,

Pedig azok a hegyek, amelyeknek erdeiből kitermelik és Magyaror-

szág különböző vidékeire szállítják a fát a trianoni határok ellenére egy centiméterrel sem mentek messzebbre, a fakitermelési bérek pedig az általános mezőgazdasági válság következtében ugy Csonka Magyarországon, mint Erdélyben és a Felvidéken alacsonyabbak, mint a békében voltak.

Ha figyelembe vesszük azt a körülményt, hogy egy 4 tagú munkáscsalád statisztikailag megállapított minimális tűzifaszükséglete heti 35 kg, vagyis évi 18 q, akkor a békebeli és a mai tűzifaárak közt mázsánként mutatózó 1'87 pengő különbözet 34 pengőt tesz ki. Ez a 34 pengő pedig ma már körülbelül 1 heti fizetése egy jobban fizetett, tanult szakmunkásnak Budapesten. Viszont vidéken majdnem 2 heti bérnek megfelelő összeg.

Joggal tehető fel tehát a kérdés, kinek az érdekében köteles az ország legszegényebb dolgozó népe 1—2 hélig ingyen dolgozni, vagy más szóval 1—2 heti keresetét kizárólag a tűzifa áremelésére fordítani és a megélhetéséhez amugy is nagyon szűkösön futó kis keresetéből ilyen jelentős összegeket kifizetni? Nem olyan egyszerű dolog erre a kérdésre válaszolni, mert amikor az ember azt akarja megállapítani, hogy kinek a kezéhez folynak be az ilyen súlyos fogyasztási adó jellegű kartellárak, ezer és ezer nehézségbe ütközik.

Nehéz mindenekelőtt megállapítani azt, hogy egyes esetekben ki és milyen mértékben részes, hogy ne mondjuk bünrészes a nyomasztóan magas és drága kartellárak létrehozásában. Ha végignézünk a

tüzifa útján, amíg az az erdőből a fogyasztó tűzhelyéig eljut, 3 nagy csoportba oszthatók azok az érdekeltségek, amelyeknek szerepe lehet a tűzifa árának alakulásánál.

Az első csoportot alkotják azok, akiknek birtokában van az erdő, akár a csonkaország területén fekszik az, akár Nagy-Magyarország területén, mert kétségtelen, hogy nagymértékben függ az erdő birtokosoktól, az u. n. főárnak vagyis a lábónálló fa árának a megállapítása. A megszállott területeken fekvő erdőbirtokok tulajdonos-része olyan nemzetközi vállalatok kezébe került, amely vállalatokban a magyar bankérdekeltségeknek igen jelentős szavuk van.

A csonkaország területén levő erdőbirtokok tulajdonos-része főarák és egyházak kezén van úgy, hogy az általuk irányított erdőkitermelési politika erősen befolyásolja a faárak alakulását.

A második csoportba tartoznak azok a nagy tőkékkel rendelkező hivatalos, vagy konjunktúrális fakitermelők és fakereskedők, akik a bankzárlat és az azt nyomonkövető valutakorlátozások életbe léptetése óta megszorozták vagyonaikat, sok-sok millió pengőt keresve évenként egy részt az erdőbirtokokon, akiktől eloson vették meg a lábón álló erdőt, másrészt a fogyasztókon, akiknek pedig egyre emelkedő árak mellett adták el a külföldi versenyt távolartva az általuk kitermelt fa mennyiségeket.

A harmadik csoportba sorozhatók azok a kisfakereskedők, akiknek hasznát, sőt a megélhetését is egyre jobban csökkentették azok a nagykereskedői vállalatok, amelyek közvetlenül a fogyasztókig juttatják el az általuk kitermelt, vagy nagyban megvásárolt tűzifát.

Anélkül, hogy most e három fő csoport részeseit a kisemberek egyik legnépszerűbb közéleti cikkének, a tűzifa árának emelkedését részletesebb vizsgálat tárgyává tennék, rá kell mutatnunk arra, hogy

a legnagyobb erdőbirtokos főarák már mintegy másfél évtized előtt egy részvénytársaságot alapítottak kitermelés és fakereskedelem lebonyolítására, amely részvénytársaság egyre jelentősebb szerepet játszik Magyarország fapiacának irányításában.

Kétségtelen, hogy egyrészt ebben a részvénytársaságban tömörül és a magyar közéletben is előkelő szerepet játszó főaráknak módjukban állana a magyar fapiac igen sok viszszaságát megfelelő kormányzati intézkedések kieszárlásával megszüntetni, viszont hatalmában van az is, hogy a visszaságok előnyeit a fakitermeléstől az utolsó fogyasztónak fával való ellátásig a maguk számára hasznosítsák.

Talán nem tettük volna szóvá e főári részvénytársaság szerepét a magyar fapiac antiszociális struktúrájának kialakításában, vagy legalább is tolerálásában, ha a közelmúltban e főári részvénytársaság egyik vezető tagja nem foglalkozott volna az egyik budapesti napilap első oldalán olyan meglepő egyoldalúsággal Magyarország faellátásának kérdésével. A neves cikkíró nyilván a részvénytársaságnál szerzett tapasztalatai alapján lándzsát tör a rövidebb vágásforduló mellett, helytelenítve a földművelésügyi minisztérium igen ma-

gas színvonalu erdőkulturát meg honosító és nemzetgazdasági szempontból is nagyjelentőségű hosszabb vágásfordulókra beállított erdészeti politikáját. Szemben a szakkörökben általánosságban ismert tényekkel, mely szerint a szerszámfa-féleségek árkülönbözete nemzetgazdasági szempontból sokkal nagyobb veszteség, mint a hosszabb szállításra alkalmatlan tűzifa behozatalánál mutakozó árkülönbőség, — nem kevesebbet kíván a főári cikkíró, mint azt, hogy

a földművelésügyi minisztérium térjen át az egész rövid vágásfordulók bevezetésére, alkalmat adva ezáltal a ma még rendkívüli fakitermelés számba menő erdőirtások nagyarányú keresztülvitelére.

Ismét nem akarunk hosszasan foglalkozni a főári cikkíró érvelésével, csak egyszerűen rámutatunk arra, hogy nagyfokú igazságtalanságnak tartanánk mindenki azt, hogy generációk nélkülözését és munkáját az erdőtervény hirtelen és erőszakos megváltoztatásával az a ma élő főári generáció hasznosítsa kizárólag a maga céljaira, amely a mai védett belpiac konjunktúráját szeretné nagyszabásu

erdőkitermelésekkel még nagyobb mértékben a maga javára igénybe venni.

Mi azon az állásponton vagyunk, hogy tekintve azokat a magas közjogi pozíciókat, amiket a főári részvénytársaság igazgatósági tagjai a magyar közéletben betöltöttek és betöltenek, ha nem is kifirkált, de mindenesetre a közvélemény szemében talán még a kifirkált is erősebb összeférhetelenségnek lehet megállapítani már az egyszerű, rendkívüli fakitermelés igénybevétele esetén is annál is inkább egy olyan általános mozgalom irányítása esetén, amely mozgalomnak az a célja, hogy a vágásfordulók erős leszállításával a magyar védett belpiacon miné, nagyobb nyereséggel tudjon néhány erdőbirtokos nagymennyiségű fát kitermelni. A mi felfogásunk szerint bármilyen nagy erdőségek legyenek is egyes főarák kezén, a főári erdőbirtokosaink nem állhatnak a fadrágítás előharcosaiként az ország közvéleménye elé különösen a mai időben, amikor a fojtogató drágaság és nagy inség már egyébként is nem a legnehezebb indulatokat fejlesztik ki a nagy nélkülözött tömegekben.

PUKY ENDRE A VÁLASZTÓJOGI TERVEZETRŐL

A választójogi törvényjavaslatra elhangzott bírálatok száma ugyan igen csekély, de általánosan elfogadott az az álláspont, hogy ezen törvényjavaslat nem szolgálja azokat az általános nemzeti és népi szempontokat, amelyek a titkos választójog kapcsán nyilvánvalóan jelentkeznek. Valahogy úgy érzi mindenki, hogy a szövevényes bogos javaslat telített jogszabásokkal és sok olyan mellékzsempot ér vényesült benne, amelyet feltétlenül ki kell kapcsolni.

Kétségtelenül kívánatos volna, hogy mielőtt a törvényjavaslat a parlamenti tárgyalás anyagát képezné, objektív és politikai szempontoktól nem érintett szaktechnikai tények által is beható vizsgálat alá vették. Ne legyen a törvényjavaslat alkotása a pártok közötti harc csupán és a jelen esetben a parlamenten kívülálló pártok harca a parlamentben bentlevő pártokkal.

Ha még fennállna a magyar alkotmányban az országbírói értekezlet intézménye, úgy nagyon is fontos volna, hogy ezen javaslatot már csak általános jogelvek szempontjából is szakértői objektív mérlegelése elé vésessék.

Igy általánosan mély hatást tett a magyar közigazgatási bíróság elnökének Puky Endrének újévi beszámolója, amely beszámoló során Abauj-Torna vármegye érdemes volt alispánja foglalkozik a választójogi tervezettel is azokból a magas nézőszempontokból, amelyek a közigazgatási bíróság, az ország egyik első bíróságának elnökét vezethetik.

A nyilatkozat annyival inkább érdekes, mert a jelenleg érvényben lévő választójogi tervezetnek nemzetgyűlési tárgyalásán az előadó Puky Endre volt,

Nyilatkozatában nagyon helyesli, hogy végre valahára kivéteik a petícióval megtámadott képviselőnek lemondás esetén a petíciós költségektől való szabadulása. — Helytelenül, hogy a javaslat újra felemeli az ajánlók számát, holott biztosíték mellett, amit a törvényjavaslat fenn tart, nincs szükség túl nagy számú ajánlóra. Jogos kívánalomként, hangsúlyozza Puky Endre, hogy a kisebbségben maradt jelöltek is adassék meg a panasz joga és a panasz emelésjogát túl nagy számú választóhoz ne kössék.

77 petíciót intézett el a közigazgatási bíróság, mondja, és nyugodt lelkiismerettel állapítja meg, hogy a közigazgatási bíróságot a petíciós ügyek feletti ítélkezésekben is mindig csak az ügyfelek által előterjesztett meggyőző bizonyítékok és adatok alapján létrejött tényállás és a törvény határozott rendelkezései vezették ezekben a kifejezett politikai természetű perekben csak a bíróság volt az, amely sohasem politizált, nem nézte azt, hogy ki a petícióadó és ki a mandátumát védő fél

Kisujszállás megfesteti Kossuth Lajos arcképét

Kisujszállás képviselőtestülete dr. Jóó Sándor indítványára elhatározta, hogy a közgyűlési terem számára megfesteti Kossuth Lajos arcképét. A határozatra az adott alapot, hogy éppen 100 évvel ezelőtt ítéltek el Kossuth Lajost cikkei miatt 9 évi börtönre.

A pestmegyei alispánválasztás

Pest vármegye alispáni választása élénk meglepetéssel végződött. Endre László gödöllői főszolgabíró választották meg. A kormányjelölt gróf Szapáry Lajos 116 szavazatot kapott, míg Endre László pótválasztáson megkapta a többséget.

Szapáry Lajos gróf azelőtt képviselő volt, majd Somogy megye főispánja. Értékes közéleti ember.

Endre László gödöllői főszolgabíró állandó támadási céltáblája volt jobboldali elgondolásai miatt a fővárosi sajtónak. Legutóbb Grieger Miklóssal szemben lépett fel képviselőnek a bicskei kerületben sikertelenül és a volt alispánnal Erdélyi Lóránttal voltak élénk összeütközései. Most Erdélyi Lóránt örökebe ült. Megválasztása nyilván a jobboldali erők erőteljes felvonulását jelenti.

Kajel Endre és a Népvédelmi Párt

Kajel Endre balatonendrői lelkes gyönyörű tollából a multkoriban cikket közöltünk. Általános hő óhajtás az, hogy Nagyatádi Szabó Istvánnak ezen kiváló vezértársa vegye át a Népvédelmi Párt dunántúli szervezését. Ebben az irányban folynak a tárgyalások és remélhető az is, hogy a Független Szemle Kajel Endrét a iap szerkesztésére is megnyerheti.

A Népvédelmi Pártnak ez is volt az óhajtása, hogy Kajel Endre vállalja a tolnai kerületben a jelöltséget, mert kevés érdemesebb ember van a Dunántúlon, aki a tolnai törekvésekért sikraszállt, mint ő. Kajel Endre közölte, hogy tekintettel arra, miszerint a párt szervezése most van folyamatban, viszont a tolnai kerületben már beindultak a választási akciók, ennek a kívánalomnak, amit a párt eléje terjesztett ezuttal eleget nem tehet.

A TÉBE Körvadászata

A TÉBE nyugdíjpénztára csütörtökön körvadászatot rendezett a pénztár görögnyelvi birtokán, amelyen Keresztes Fischer Ferenc a Pénzügyi Központ elnöke és dr. Pósch Dezső, a Pénzügyi Központ vezérigazgatója is részt vett. A vadászaton 187 darab nyul került terítékre és egy róka, amelyet Keresztes Fischer Ferenc lőtt. Vadászaton után vadászebed volt a balmazújvárosi Hangyában, amelyen résztvett Váczy József — hajduböszörményi bankigazgató is

Felépül a karcagi ref. lelkészlak

A karcagi ref. lelkészlakot, — amelyre tudvalevőleg pályázatot hirdettek — a tavasszal felépítik.

Mi ujság a külpolitikában?

Lapunk vezető helyén foglalkozunk a római egyezményt aláíró hatalmak budapesti képviselőinek 3 napos tanácskozásával és ezért különösebb részletességgel a tárgyalások anyagát ismertetni még korainak tartjuk. Kétségtelen, hogy a tárgyalások során szóba került Magyarország katonai egyenjogúságának elismertetése épp úgy mint az olasz király abessziniai címének hivatalos elfogadása, Franciaország elismerése és a Népszövetségben való további megmaradásunk kérdése. A legnagyobb részét a tárgyalásoknak az utódállamokkal kialakítandó barátságosabb légkör mikénti megteremtése foglalta le, mint ismeretes a román kormányválság eddigi külpolitikai eredménye az, hogy

Románia a Berlin—Róma tengely felé fordult, úgy hogy ma már Jugoszlávián kívül Románia is Mussolini és Hitler barátságát keresi.

Ugyanakkor azonban régi barátság fűzi Magyarországot is Mussolini és Hitler birodalmához, tehát látszólag igen leegyszerűsödött az a probléma, hogy Magyarország, Románia és Jugoszlávia között közös barátok segítségével egy barátságosabb kapcsolat keletkezett. Ezzel szembe állnak azonban olyan súlyos és előbb még tisztázásra váró kérdések, mint a magyar kisebbségek helyzete Erdélyben és a Bácskában, Magyarország gazdasági kapcsolatainak további kiépítése Románia és Jugoszlávia között, helyesebben Románia és Jugoszlávia mezőgazdasági versenyének megerősödése eddigi két legnagyobb exportpiacunkon Olaszországban és Németországban. — Csupa olyan kérdés, amiket előbb rendezni kell, hogy közöttünk, Románia és Jugoszlávia között barátságosabb tétkör alakuljon ki. Kánya Kálmán külügyminiszter sok évtizedes diplomáciai felkészültsége az egyetlen megnyugtató momentum e rendkívül nehéz és kényes kérdések szerencsés megoldására nézve, feltéve, hogy újabb külpolitikai problémák a most kialakult helyzetet nem fogják más irányba befolyásolni.

Az osztrák legitimisták erőteljes szervezkedése

Igy mindjárt a dunavölgyi helyzetet erősen idegesíti az osztrák legitimistáknak egyre türelmetlenebb agitációja Ottó királyi örökös császárként való visszahozatala érdekében. Száz számba rendezik Ausztriában a tüntető legitimista gyűléseket, a papság, a főnemesség, sőt az osztrák kormány aktív részvételével. Érthető, hogy ez a szinte hivatalos jellegű erőteljes legitimista megmozdulás a rendkívül megszervezett és az osztrák nép túlnyomó részét ma-

gában foglaló nemzeti szocialista mozgalmat is csatasorba állítja és nincs kizárva, hogy Ausztriában a belpolitikai párharcok ismét egyre élesebb formákat fognak ölteni, ami a belső béke erőszakos megzavarását vonhatja maga után.

A német kormány kétségtelesen nem jó szemmel nézi egyrészt az osztrák legitimizmus kihívó szervezkedését, másrészt az osztrák kormányának az osztrák nemzeti szocialistákkal szemben jelentkező újabb erőteljesebb közigazgatási intézkedéseit. Az a közel 2 év óta fennálló békés hangulat, amit Papen német nagykövet baráti közvetítése alapján Berlin és Bécs között kialakult súlyos teherpróbanak lesz alávetve az osztrák legitimizmus türelmetlen agitációja következtében. *Mindenesetre a közeljövőben Ausztria felől nem a legmegnyugtatóbb belpolitikai események várhatók.*

Miért üzent hadat a már hónapok óta harcoló Japán csak most Kinának?

Legutóbb beszámoltunk már arról, hogy a japán seregek Kína nyersanyagokban leggazdagabb tartományát, amely méretében csaknem Európa fele részét teszi ki, már teljesen meghódították és sietve rendezkednek be a nyersanyagok kihasználására. Ugyanakkor beszámoltunk arról is, hogy

az Egyesült Államok, Anglia részéről egyre nagyobb bizalmatlansággal nézik Japán előrenyomulását, mert igen jelentős angol és amerikai tőkék vannak érdekelve a kínai piacon, amiket egyik állam sem szeretne a japán előnyomulásnak áldozatul átengedni.

Legutóbb Japánban is kiéleződött a hangulat Angliával szemben és felelős japán kormányzati tényezők a világsajtó számára adott nyilatkozatukban nyíltan meghirdetik, hogy

a fehér faj uralmát meg akarják szüntetni Kinában

és előreláthatóan később egész Ázsiában. A sárga veszedelem tehát, amiről évtizedek olyan sokat beszéltek, először jelentkeztek hivatalos formában, úgy hogy ma már tudomásul kell venni Japán faji felszabadító harcot hirdet a fehér faj évszázados elnyomásával szemben.

Japánban kialakult az a közvélemény, hogy Kína hajlandó volna már egy tisztességes békekötésre Japánnal és ezt a közvéleményt alátámasztják azok a hírek is, hogy Németország már hónapok óta közvetíti ezeket a béketárgyalásokat a berlini, japán és kínai követ útján. Hogy mégsem tud Japán és Kína megegyezni, ez arra a körülményre vezethető vissza, hogy

Anglia és az Egyesült Államok, de Szovjetország is nagymennyiségű hadianyagot szállít Kinának,

amit azért tehet meg, mert Japán nem üzent meg formálisan a háborút Kinának és így a hadseregszállítók nem kötelesek tudomásul venni, hogy Kína és Japán közt tényleges hadi-állapot van.

Japán most akarja a már szinte legyőzött Kinának megüzeni a háborút, hogy alkalma legyen arra, hogy a kínai kikötőket blokád alá helyezhesse és ezzel Anglia és a többi nagyhatalom további hadianyag szállítását elvágja.

A nagy kérdés azonban az, hogy a hadseregszállító nagyhatalmak és elsősorban Anglia tudomásul fogja-e szó nélkül venni a Japán hadüzenet után azoknak a kínai kikötőknek blokád alá helyezését, amely kikötőkben nemzetközi szerződések biztosítják az európai és az amerikai nagyhatalmak részére a területenkivülség jogát, ami abban áll, hogy a kikötőkben és a kikötő városok külföldi negyedeiben kínai állami fennhatóság nincsen, következésképp a japán hadüzenet ezt egyoldalúan nem szüntetheti meg. Kétségtelen, hogy a japán hadüzenet elveti magát egy távolkeleti világháborúnak.

A spanyol köztársasági csapatok győzelme

Ma már nem kétséges, hogy a spanyol köztársasági erők Teruelnél komoly csapást mértek a Franco vezérlete alatt álló nemzeti csapatokra, ami azt mutatja, hogy ugyanúgy mint Kinában, Spanyolországban is igen erős hadianyag, sőt emberanyag utánpótlást is kapnak a köztársasági csapatok. A terueli események a spanyol kérdés újabb kiéleződésére fognak vezetni.

Az olaszok és a németek ismét erősebb csapat és hadianyagszállítást fognak Francóék részére eszközölni, aminek következtében ugyanolyan kritikus helyzet fog előállni Spanyolországban, mint amilyen ma a távolkeleti kínai hadszíntéren kialakult.

A terueli események azt is mutatják, hogy Anglia és a vele szövetséges Franciaország nem adja fel a spanyol félszigeten évszázadok óta fennálló érdekeit és bár látszólag mindennemű idegen beavatkozás elszigetelésén fáradozik, valójában mindent megtesz annak az érdekében, hogy Francó győzelmét, ha nem is megghiusítsa, de legalább is, mindaddig hátráltassa, ameddig Anglia érdekeit megfelelő nemzetközi megállapodásokkal biztosítani nem tudja. E nemzetközi tárgyalások most már előreláthatóan igen gyors üteművé válnak, mert az angol külügyminiszter helyett, akinek mint ismeretes Mussolinival személyes összeütközése volt és akivel épp ezért Mussolini azóta személyesen nem tárgyal, most már a külön erre a célra létesített angol állandó külügyi tanácsadó,

Mi nem dolgozunk

új árakkal!

DE

mégis

a legolcsóbb árban

s a legizlésebb kivitelen készítettünk mindenféle

nyomtatványokat

Kérien ajánlatot

Deutschnyomdától

Debrecen, Piac utca 77 -- Telefon: 21-97

Vansittart fogja rövidesen a tárgyalásokat megkezdeni Mussolinivel az összes függő ügyek gyors rendezése céljából, Chamberlain angol miniszterelnök ugyanis el van határozva arra, hogy úgy a spanyol-kérdés, mint a Földközi tenger kérdését, valamint Olaszország abe-

szin hódításainak elismerését egy közvetlen olasz-angol tárgyalás keretén belül mindkét félre megnyugtató szerződésben rendezni fogja és így

előreláthatólag a közeljövőben az angol-olasz kétoldalú tárgyalások mellett a francia-német kétoldalú tárgyalások fogják a világ külpolitikai érdeklődését lekötni.

lu tárgyalások mellett a francia-német kétoldalú tárgyalások fogják a világ külpolitikai érdeklődését lekötni.

ulását mutatja az is, hogy Németország fejenkénti vajfogyasztása 1929 óta 1936-ban volt a legmagasabb és 1 kg-al haladja meg a Hitlerék 1933 januárjában bekövetkezett uralomrajutása előtti évi átlagos fejenkénti fogyasztást, amint ez az alábbi táblázatból látható:

Németország fejenkénti vajfogyasztása:

Év	Kg
1929	8'—
1932	7'5
1933	7'8
1934	7'8
1935	7'8
1936	8'5

Ha figyelembe vesszük azt a körülményt, hogy Németország fejenként 1 kg-al növekedett évi vajfogyasztása kerekén 70 millió kg újabb vajmennyiség forgalombahozatalát teszi szükségessé, míg ugyanakkor nálunk Magyarországon az egész belföldi fogyasztás alig-alig éri el az ötmillió kg-ot, alkothatunk képet arról, hogy mennyivel magasabb életszínvonalat biztosított a mai német rendszer a német munkásságnak.

Amíg nálunk a fejenkénti vajfogyasztás összesen alig több, mint fél kiló, addig Németországban a kereseti lehetőségek megnövekedése következtében kétszer olyan mennyiséggel, vagyis 1 kg-al emelkedett a fejenkénti vajfogyasztás.

Ugy látszik, a hitleri Németországban sikerült megoldani a teremtő munka után az általános életszínvonal emelését, míg ugyanakkor az Egyesült Államokban a milliós munkanélküli tömegek miatt az általános életszínvonal visszafejlődik.

Jelentés a közmunkákról

A diakonissza-képző építésénél a kiegészítő építőmunkák és tereprendezési földmunkák folynak. A többi középítkezéseknél a munkák szünetelnek.

Francia Vasutak

Franciaország Hiv.

18 évszázad hagyományai várnak

1800 év tette Párizst a mai csodálatos és felejthetetlen várossá.

1800 év művésze élt a francia építőművészet remekeiben a székesegyházakban, palotákban és kastélyokban.

Franciaország mai élete közel két évezred hagyományából virult ki.

Ennek az 1800 évnek története izzik a francia tájak végtelen báján.

A francia vasut gyors, kényelmes és olcsó!!!

A francia vasutak hivatalos magyar képviselője az IBUSZ. — Felvilágosítás Budapest, Vigadó tér 2 (és az összes Máv menetjegyjirodák)

Munkás Híradó

Németországban munkáshiány van, az Egyesült Államokban 12 millióra emelkedett a munkanélküliek száma

A német-olasz gazdasági tárgyalások kapcsán megállapodás jött létre arra vonatkozólag, hogy 30 ezer olasz munkás kap azonnal Németországban munkaalkalmat, mert Németországon belül olyan hiány van szakmunkásokban, hogy az illetékes köröknek most már nem a munkaalkalomteremtés, hanem a meglévő nagy munkaalkalmakhoz szükséges munkáskezelés előteremtése a legnagyobb problémájuk.

A német munkaközvetítő hivatalok javaslatot tettek felettes hatóságuknak a szakmunkás hiány csökkentésére és ezzel kapcsolatban propaganda indult meg az egész országban azoknak az önálló kisiparosoknak a megnyerésére, akik bizonyos szakmát kitanulva kis keresetükből alig tudnak megélni és mint szakmunkások sokkal jobb keresethez juthatnak. A nagy német munkanélküliség következtében, ugyanis nagyon sok munka nélkül álló szakmunkás és technikai képzettséggel rendelkező szakember önállósította magát, rokonai támogatásával kis műhelyt, vagy szaküzletet nyitott, vagy beállott technikai cikkeket eláruló házalási ügynöknek. Bár ilymódon nagy mértékben elszaporodott ezeken a pályákon is keresők száma, az a csekély kereset, amihez ilymódon a munkanélküli szakmunkások hozzá tudtak jutni, mégis több volt, mint az egyébként is lealázó munkanélküli segély.

A német munkaközvetítő hivatalok statisztikai adatgyűjtéséből megállapítható, hogy több százezerre rug a szakmunkásokból az említett okokból önálló kisiparossá, vagy házaló ügynökké átalakultak száma úgy, hogy most azt a javaslatot terjesztették a munkaügyi minisztérium elé, hogy revideálják a házaló ügynökök engedélyeit, hogy erről az improduktív pályáról ismét visszavezessék a szakmunkásokat a termelő munkaterületekre. Az önálló kisiparosok és házalók csoportjából remélik az annyira hiányzó szakmunkások egy jelentős részét visszaszerezni.

Amíg Németországban, ahol Hitlerék uralomrajutása előtt szintén közel 10 millió volt a munkanélküliek száma, ma már a gazdasági élet minden területén munkáshiánnyal küzdenek, az Egyesült Államokban a munkanélküliek száma 12 millióra emelkedett. Pedig az Egyesült Államokban nem adnak a munkanélkülieknek munkanélküli segílyt úgy és így családta-

gokkal együtt közel 50 millió ember jótékony adományokra van utalva. Ez azt jelenti, hogy a betegek és szegények figyelembevételével

az Egyesült Államok 120 millió lakosának egyik fele a másik fél könyöradományából tudja csak föntartani magát.

Érthető ilyen körülmények közt az Egyesült Államok kormányának és elsősorban elnökének, Rossveltnek az a kemény elhatározása, — hogy a sztrájkoló és a politikai hatalmat kiszajátítani akaró amerikai nagytőkét ha kell, kényszereszközökkel is munkaalkalmak teremtésére bírja. — Mert az amerikai munkástól még azt sem lehet várni, hogy huzamosabb ideig le tudjon mondani arról a magasabb életszínvonalról, amely csaknem egy

emberöltön keresztül szakadatlanul növekvő gazdasági jólét mellett az amerikai munkások magas reál-munkabérei következtében kialakult. Közismert, hogy már csaknem minden munkás saját autóján jár, rendes otthona, ruházódása, színháza, mozija és különböző kultúr-szükséglete keresetéből könnyen ki volt elégíthető. — Ezek a munkások ma tömegszállításokon, vagy sokszor nyilvános parkokban töltik az éjszakát, rongyosan, éhesen ácsorognak a gyárak kapuja előtt úgy, hogy

ma már az amerikai munkabérek alig magasabbak a mi munkabéreinknél, ugyanakkor, amikor az árúk ára sok tekintetben magasabb a miénknél.

A német kereseti viszonyok ja-

Krónika

Irja: OSTOROS

1. A választójogról, a királykérdésről és az újví ígéretekről

Harmincnyolcra léptünk, kezdem a krónikát: Megkezdtek tárgyalni a nagy jogi vitát. Szállnak a nagy hangok pattognak üresen, Hogy's mikép szavazzak szuronnal megettem... Titkosan, vagy nyíltan? — mindegy kutya higyjék, Akkor is csak úgy lesz, ahogy kitervelték. Az nem számít, hogy tul a rácson más elv van, — Huszonhat évesek, szavazunk a nyárban!...

Királyt is kapunk most „Eckeváry” mondta, S a „Kurir” hirnöke ujfent megtromfolta, Mondván, hogy a „király” immár készen csücsül, Megfeledezve az ösök büneiről: Négyszáz hosszú évnek minden borzalmáról, Elfeledvén 6-ot október havából!...

Ujév volt, elhangzott a rádiós szózat, Kaptunk izelítőt, kaptunk kóstolókat. Ujra megígérték, amit már vagy százszor, (Bár most is csak úgy lesz — gondolom — mint máskor!) Nacionalista-keresztény szellem, A „mindent megkapunk” ígérgető jegyben. „Népi politika” lesz mostan szolgálva: Az „önalásítás” szentcélu munkája És lesz telepítés, (husz év óta tart már!) El lesz tüntetve az országuti nagy sár Öntözésben is lesz rászünk majd busáson, Meg lesz minden mentve, széles e határon!

HÍREK

— **Olvasóinkhoz!** Tisztelettel kérjük lapunk olvasóit, hogy a lapra előfizetni sziveskedjenek. Az előfizetés eszközlése céljából postátalványt küldtünk. A lap 1 évre való előfizetési ára 6 pengő.

— **Mindenkit érdekel.** A napokban jelenik meg dr. Hegymegi Kiss Pál könyve „Szélgjegyzetek a titkos választójogi javaslatról” címen, amelyben kortörténeti és szak szempontból ismerteti a titkos választójogért való küzdelmeket és foglalkozik részletesen az új törvényjavaslattal. A könyv ára P 250. Megrendelhető a „Független Szemle” szerkesztőségében is.

— **A gazdáknak nagyon zokon esik az öregasági biztosításnál földadójuk után kivetendő 10—15 százalék kivált Hajdusoboszló vidékén majd mind beleesnek a kategóriába, mert itt jobb földnél 20 korona körül van megállapítva a kat. tisztajövedelem holdankint.**

— **A Debreceni Függetlenségi Kör** a 48-as hagyományoknak megfelelően országos jellegű istapóljója. Tagjai nemcsak Debrecen városából, a detronizációs városból, hanem az ország több rokonérzelmű lakosából is kerültek ki. A kör január hó 25-én tartja tisztújító közgyűlését, amelynek tárgysorozata az 1937. évi zárszámadások előterjesztése, az 1938. évi költségvetés és a tisztikar megválasztása. Hegymegi Kiss Pál elnök.

— **Karcagon naponta 3500 köbméter gáz megy a levegőbe.** Mikor az utással Karcag mellett a gyorsvonat elmegy, nem is gondolja, hogy a városból 9—10 kilométerre milyen természeti kincsre akadnak a földgázkutatók, még inkább el sem hiszi, ha az utaskülöndi, hogy ez a földgáz 10 esztendő óta megy a levegőbe, anélkül, hogy azt bárki kihasználná. A magyar alföldnek ezen része tele van földgázforrásokkal, így tudunk a debreceniről, amely közel 4000 köbméter gázt ad naponta, tudunk a szoboszlóiról, — amely országosan ismert is ma már, mert Szoboszló mindent elkövetett, hogy megismerjék, ahol 5000 köbméter földgáz termelődik ki naponta. A karcagi 3500 köbméter gázt ad ki, de ezzel ugyan senki nem foglalkozik. Az ilyen irányú kísérletek bürokratikus okokból meddők maradtak, mint ahogy egyesek megjegyzik, — nem divat ma földgázzal foglalkozni. **Kérdés:** Lehet-e és szabad-e ekkora értéket a levegőbe engedni, nincs-e annak módja és lehetősége, hogy ebben az irányban bizonyos változtatás történjék.

— **Öt építési engedély...** Debrecen város műszaki ügyosztálya december hóban összesen öt építési engedélyt adott ki. Ebből négy toldalékpítkezés, egy pedig háromszobás családi ház. Ebből ugyan nagyon kevés biztató reménységet merithetünk a tavaszi magánépítkezési tevékenységre nézve. Felkell figyelni erre az illetékes tényezőknél is a céltudatos intézkedésekkel és programmal elősegíteni az építkezéseket!

A lábhoz tett fegyver politikai mérlege

Gömbös halálával a kisgazdapárt számára minden megadódott. A titkos választójogot titokban ellenezhették, de nyíltan nem merete már senki sem ellenezni, az egységes párt dezolált volt különböző csoportokra tagozódott, szélső jobboldala féltette jogait. A kisgazdapárt és vezérének háta mögött volt a közvélemény.

Mindenki azt várta, hogy a kisgazdapárt az asztalra üt, követeli a kormányzatba való bevonását, vezére vállalja a választójog elkészítését a kabinetben. A további nyugodt kormányzás lehetőségét attól teszi függővé, minő lehetőségek nyílnak, a becsületes titkos választójog megalkotására s minő intézkedéseket tesz a Darányi kormányzata feldagadt súlyos közéleti jelenségek eloszlatására.

Kellett volna vállalni a felelősséget a hatalomba való bementelért a hatalomban a nép becsületes kiszolgálásáért s esetleg a távozásért is, ha minden nem úgy megy, mint ahogy az a köz szempontjából várható. Nem is lett volna az a felelőség vállalás olyan súlyos, mert az érők nyomában másképp grupirozódtak volna. Nem a belügyi tárca volt fontos, hanem az, hogy a kisgazdapárt kormány exponense készítse elő a választójogi javaslatot, még ha kell tárca nélküli minőségben is.

Lehét, hogy az népszerűtlen feladat, de meg kellett volna tenni a népért, nem kellett volna lélegzetet adni a hatalmi rendszernek, hogy kimosdathassa magát.

Sajnos e helyett a lábhoz tett fegyver politikája következett be, féltő gond és védelem az inkább tárgyaló és nem cselekvő kormányzat érdekében. Elnémult a parlamentben a harcos hang s több mint egy éve választójog várás és néma csönd jellemzi a magyar közéletet.

Politikailag a mérleget a következőkben állítjuk fel, mint a lábhoz tett fegyver politikájának eredményei.

Az élharcos rendszer kimosdott megszűnt a szó, de az emberek a helyükön maradtak s talán nem pártpénzt kapnak, hanem elhelyezkedési lehetőségeket, szóval csak a cégtábla lett áttestve.

Ugyanigy vagyunk a dömping sajtóval is, jobban virágzik, mint valaha, csak egy különbség van, ma már óvakodik támadai a független kisgazdapártot.

Szemrebbenéssel eltűretett, hogy a Gömbös aéra hibás tóumfakja magas közéleti és különösen gazdasági pozíciókba helyeztessenek el a félretétel ára fejében.

Azok a politikai exponensek, akik a kisgazdapárt ellen törtek s akiket a kisgazdapárt sok jogtalansággal vádolt meg, helyükön maradtak, vagy előléptek.

A harcos elem teherrel lett a független kisgazdapártban, félrevonulásuk, távozásuk előrelátható volt.

Mivel a parlamentben nem volt bírálat, a gazdaságilag meg nem elégedett rétegek, különösen jelsszavas jobboldali politika mellett tömörültek, akiknek bár a parlamentben nem volt megfelelő képviselőjük, de az események és a gazdasági helyzet megsokszorozta

számukat. Esetleges kilengéseikért a kisgazdapárt nem a kormányt támadta, hanem egyenesen ezeket a jobboldali rétegeket, ahelyett, hogy a kormányt tette volna felelőssé.

A párt lenyelte a felsőház megerősítését, színtelen parlamenti vita volt a felsőházi javaslat tárgyalása.

A felsőrendek jogokat kaptak az élni akaró s jogokhoz jutni kívánó társadalmi rétegek jogfosztottakká lesznek.

Merész ivelésben a párt a szabad király választás elvének új fogalmat adott, a restaurátorok fogalmát és bekapcsolódott egy olyan legitimista irányú grupirozódásba, amelyben azok foglalnak helyet, akikkel jogok s a nép gazdasági életfeltételei tekintetében a pártnak harcokat kell vívni.

Mind ehhez hozzájárul, miszerint nap-nap mellett hozta a sajtó, hogy

Egy iparos kapott 140 ezer pengő IPOK-kölcsönt

Egy aktaszám került a kezünkbe amelynek alapján közérdekű kérdést intéztünk az IPOK vezetőségéhez. — az aktának a száma: 32678—1937 november 24-ről való Ebből az aktából azt tudunk meg, hogy az egyik iparos vállalkozó az IPOK-tól 140.400, azaz száznegyven ezer pengő kölcsönt apott. Nézetünk szerint nem is olyan jelentős érték hogy a fedezetet teljesen biztosítva látták.

Ha ezt egy bank teszi, semmi közünk hozzá, úgy helyezik el a pénzt, ahogy a veztők jónak látják. De mivel tudjuk azt, hogy az

a párt élén tárgyalásokat folytat a kormányzattal a választójog részletei tekintetében.

A lábhoz tett fegyver miatt a parlamenten kívül mozdult az utca a sajtó rémülten hozott veszélyes jelenségeket úgy, hogy alapot nyújtott azoknak, akik a választójogot ha már titkosnak kell, hogy megcsinálják, olyat alkothassanak, amire fennáll ez a falusi közmonás adtál uram esőt, de nincs köszönet benne.

Kérdés, mik voltak tehát azok a tárgyalások, amelyeket úgy a kormányelnökkel, mint a javaslat szerkesztőjével Mikec Ödön államtitkárral a lapok h iradása mellett nap nap mellett hozott a sajtó, vagy a kisgazdapárt ismételtlen belett csapva?

A másik kérdés, minő küzdelmet fog a párt folytatni ezzel a javaslattal szemben, csak egy reprezentatív küzdelmet csupán, vagy husig-végig belemegy a harcba s nem engedi meg, hogy ez a törvény ilyen formában a nép nagy csalódására a törvénytárába bekerüljön.

Kenyeres-Kaufmann a tiszta választásról

Érdekes politikai vonatkozású ügyet tárgyalt a budapesti kir. Itélő Tábla a napokban: Kenyeres Kaufmann Mózes ügyét, amelyet sokan szeretnének elfelejteni.

Az 1935-ös hivatalos jelölés rendszerének egyik tipikus példája volt a Kenyeres-Kaufmann eset. Lehozták Szatmár-Bereg vármegyékbe, ahol igen tekintélyes intelligencia van és mellőzve más értékes jelölteket felléptették Zsilinszky Endrével szemben. Csinálhatott Zsilinszky akármit, ismerhette és szerethette őt a nép, a képviselő csak Kenyeres-Kaufmann Mózes lesz. Ez volt a második eset, hogy idegenből kapott Szatmár megye képviselőt a vármegye akarata ellenére. Az első Mecsér András volt. Ő hozta Kenyeres-Kaufmann is Szatmár vármegye előkelő egységspárti uri tár-

sadalmába, ahol vacsorákon vett részt, sőt akkora volt a tekintélye, hogy más jelölteket is ment támogatni. Mint a szatmáriak mondják: a Péchy dinasztia erős volt, Kenyeres Kaufmann Mózes meg is tudta választani, mikor azután kilétét felfedezték, akkor mindenki megbotránkozott.

Hat hónapi fogházbüntetést kapott Kenyeres-Kaufmann, akiről megállapították, hogy a Kenyeres Miklós nevet önmaga adományozta magának, ugyszintén a mérnöki és műszaki tanácsosi címet is.

Kenyeres Kaufmann az utolsó szó jogán a következőket mondotta:

A főügyész ur szerint — monddta ingerült hangon — befurakodtam az országgyűlésbe. Engem azért jelöltek, mert egész életemen át önzetlenül dolgoztam és munkálkodtam

a haza érdekében, az államkincstárnak óriási megtakarítást értem el. Ezért ért az a kitüntetés, hogy országgyűlési képviselőnek jelöltek. Én tehát az országgyűlésbe nem kerültem be, hanem érdemeimet jutalmazták azzal, hogy beválasztották, mégpedig a „legtisztább választás-

sal”, amilyen csak Magyarországon eddig volt.

— Kérem szépen — mondta — ezt a sürgőnyt én az akkori miniszterelnök urtól kaptam és ebben a miniszterelnök ur „kedves barátom”-nak nevez és megköszöni szolgálataimat... Engem egyéni érdek soha életemben nem vezetett. Mindig

a haza üdvé lebegett szemem előtt. Én mindig a keresztény és nemzeti eszméért éltem és ezt az eszmét belőlem kiverni sohasem lehet.

Hát ez igen szép, hogy a tarpai választás olyan tiszta volt, mint ahogy azt Kenyeres-Kaufmann megállapítja, azonban ebben sokan kétkednek, — különösen Tarpán.

A csizmadiaipar válsága

Harc a gumicsizmák ellen

A csizmadiaipar Magyarországnak egyik legértékesebb iparága volt és a kézműves társadalomnak egyik legjelentősebb rétegét képezte.

Azokban a városokban, ahol nagyobbarányú csizmadiaipar volt, nap-nap mellett észlelhető, hogy ez az iparág vagyonban hátrányosabb és hátrányosabb helyzetbe került.

Híres volt a debreceni csizmadiaipar is, ahol szintén észlelhetőek ezek a hanyatlások, amelyek azonban nem debreceni vonatkozásúak, hanem országos jelenségek.

Megkérdeztünk idevonatkozólag három tekintélyes csizmadiaiparost, Nagy Sándor törvényhatósági bizottsági tagot, Faragó Lajost, a Népvédelmi Párt egyik vezető tagját és Medgyesi János presbitert, csizmadia mestert, aki a csizmadia áruház ügyével régóta jelentősen foglalkozott. Az érdekes nyilatkozat közreadjuk:

Nagy Sándor arra a kérdésre, hogy mi-én látja a csizmadiaipar hanyatlásának okát, így válaszol: A háboru utáni állandó árzuhanás okozta a rosszabbodást 1928 óta fokozatosan. A kisiparosok nem tudták felvenni a versenyt a kartelek mind nagyobb méretű kialakulása miatt. A vásárlóközönség pedig, amely a szegény, földműves és munkás népből kerül ki, a napszám és órabér csökkenése, sőt a kereseti lehetőségek is nagymértű csökkenése folytán nem tud vásárolni.

A múlt esztendei bukás a 8 órai munkaidő bevezetése, a minimális munkabér megállapítása folytán azért következett be, mert nem lehet áthárítani a munkadíj és anyagdifferenciát a fogyasztók közönségre, a szegény cselédségnek, munkásságnak nincs keresete. A munkás nélkül dolgozó kisiparos pedig megelégszik a segéd bérével kevesebbel is és így többet dolgozhatik, mert neki lehet. A legutóbbi esztendő a gumicsizmák nagyarányú behozatala miatt zárult ilyen szomorú eredménnyel, úgyhogy, ha gyorsan nem segítenek, ez az ipar esetleg tönkremegy.

Hogyan lehetne segíteni?

A segítés módját úgy gondolom, válaszolja Nagy Sándor, ha a kormány megakadályozná a gumicsizmák tömeges behozatalát, megakadályozná és megakadályozná, hogy a készárut olcsóbban lehessen adni, mint az anyag és munkabéren felül felszámított minimális haszon együttes összege.

A szegényemberek az úgynevezett zsbivásári árut vásárolják, amely olcsó bőrből készült, silány munka. De a nehéz körülmények között élő kisiparos jóanyagból készült 42 pengős árut 13—17 pengő között kell, hogy elpocsékolja szorultságában, mert fizetési kötelezettségei vannak és a megélhetés mindennapi gondja is súlyosan nehezedik rá. A legfőbb baj az, hogy a munkásosztálynak nincs megállapítva a tisztességes munkabére.

Kérdést tettünk fel a csizmadiaiparral kapcsolatban is.

Ugy látszott egyidőben eladóvá kell tenni, minthogy a részvényesek, — akiknek tulajdonát képezi az árucarnok, — eladósodtak, az elzálogosított részvények beváltására sokan jelentkeztek, már úgy látszott, hogy nem lehet megbirkózni a kifizetésekkel, éppen ezért képezte egyidőben eladás tárgyát az árucarnok. Azonban egy kormányrendelet folytán többé nem volt köteles az árucarnok vezetősegr a kifizetésére, így elállottunk az árucarnok eladásától. A csarnok jövedelme 20.000 pengő, adója, minthogy részvénytársaságé, igen nagy, mintegy 14—15 ezer pengő, a fennmaradó összeg a részvények beváltására van fordítva. De természetesen ebből az összegből fedezni kell az állandó tatarozási és közüzemi költséget is.

Faragó Lajos a következőket mondja: Legnagyobb anyagi kárt nekünk a gumicsizmák külföldről való nagytömegű szállításával okoztak, amelynek viselése rohamosan és nagymértékben elterjedt, amely orvosi megállapítás szerint nem helyes, nem egészséges viselet,

minthogy a láb párolgása akadályozva van, ezáltal gyengíti a lábat és reumára hajlamossá tesz.

Másik nagyobb ok az, hogy az utóbbi időben túltermelés volt, — mert a bőrkereskedők, timárok csizmadiaivá lettek és ők, rendelkezvén tőkével, váltóra adták a kereskedőknek vidékre is a sokszáz pár csizmát, így a vidéki fogyasztókat is elvették tőlünk, Ezért teljesen megállt az üzem, az anyag ára is magas, a már meglévő árut pedig olcsón kell áruba bocsátani, mert nincs a vevőnek pénze.

A megoldás az volna, ha a csekély kivételtől eltekintve amugyis egészségtelen gumicsizma behozatalát megtiltaná a kormány, a bőrkereskedőket hasonlóképpen. A szegény napszámos emberek bérért felemelnék, mert így meghonosodik az a már sajnos eléggé lábra kapott szomorú szokás, hogy 4—5 ember számára vesznek egy családban egy pár csizmát s felváltva viselik.

Medgyesi János ugyancsak a már felsoroltakban látja az ipar hanyatlásának okát.

Hangsúlyozza is ő azt, hogy a bőrkereskedők, timárok nagyban termelése okozta a katasztrófális árzuhanást. Elveszik a vidéki piacot is a kisiparosok elől, mert a vidéki kereskedőkkel való összeköttetések s tőkék folytán korlátlan hitelt tudnak nyújtani ugyanersanyagban, mint ujabban a kész csizmákban is.

A gumicsizma nagytömegű behozatala szintén a legsúlyosabban érintette iparunkat, mondja Medgyesi János. Olyan rossz év, mint az 1937-es, nem volt harminc esztendeje. fejezi be megállapítását.

Kinek a kezén marad a hagymaértékesítés sok millió pengős haszna

A makói vöröshagyma soha nem látott konjunktura központjába került. A gyenge holland termés következtében, továbbá a teljesen kieső spanyol kivétel miatt olyan nagyarányú a hagymakereslet külföldön, hogy a hagymaárak ugrásszerűen emelkednek és a beavatottak szerint február végén, március elején már olyan árak lesznek, amit évtizedek óta nem látott a hagymakereskedelem.

Közismert, hogy a vöröshagyma külföldi értékesítését egy külön erre a célra alkault a Hangya és Fu-

tura érdekltségéhez tartozó szövetkezet vette át, amelyet a piacon általában METESz néven ismernek.

A nagy külföldi kereslet következtében már mult év végéig 2267 wagon rakomány makói vöröshagymát adott el külföldön, aminek nagyobb része 1350 wagon Angliába került eladásra.

A hagyma árának emelkedése folytán a hagymatermelőktől kezdetben 450 pengős áron átvett nagymennyiségű hagymáért ma már 20 pengőt lehet elérni

és rövidesen szakemberek véleménye szerint ez az ár már a 30 pengőt is el fogja érni. Mire azonban a vöröshagyma ára majdnem tízszeresére emelkedett a hagymatermelők kezén már semmi ár sem maradt, így tehát ennek a nagy áremelkedésnek minden anyagi előnye a METESz és a vele üzleti kapcsolatban álló érdekeltségek kezébe kerül át.

Felvetődik a kérdés, hogy ha már ma waggonként az eredeti 450 pengős árral szemben 1500 pengős haszon érhető el, akkor a közel 3000 wagonos hagymatermést alapulvéve kinek kezébe kerül ez a 45 millió pengőt kitevő ártkülönközet, ami esetleg a további áremelkedéssel kapcsolatban a 6 millió pengőt is elérheti.

A mult számunkban rámutattunk arra, hogy az ideai tengeri termésemintegy 40—50 millió pengő hasznot könyvelhet el magának a közvetítőkereskedelm, most pedig a vöröshagymánál ennél az egészen jelentékeny kis cikknél is meg lehet állapítani, hogy sokmillió pengős haszon marad a szövetkezetek kezén legű egyik kasszájában. Miután a miniszterelnök szilveszteri rádiószózatában az elkövetkezendő esztendő kormányzati programjaként hirdette azt, hogy a belföldi jövedelemelosztást egészségesebbé teszi, ismét megkérdezzük a miniszterelnök urtól, hogyan gondolja a termelő kisgazdák jól megérdemelt keresetét biztosítani, közvetítőkereskedelem — legyen az sok, vagy egyik — aránytalanul nagy keresetével szemben.

Orbók Attila nagy film-sikere

Dr Orbók Attila, a Debrecenben és az egész Tiszántul jól ismert és népszerű író, nagy filmsikeréről számol be a fővárosi sajtó. A napokban folyt le a fővárosban amerikai feldolgozásban a Tünemény című kitünő, az egész világot bejárt vigjáték hangos filmverziójának bemutatója a magyar szerzőnek méltán kijáró nagy ünnepek keretében. Nem a kommuné-kritika, hanem a legjobb magyar film-szakemberek nyilatkozatai osztatlan elismeréssel az Orbók vigjátékból készült pompás amerikai produkcióról. „Felnőttek számára készült álomba illő mese ez a film”-írta többek között egyik tekintélyes fővárosi lap. Dr Orbók Attilát fényes sikere alkalmával — amellyel újlag az egész világon dicsőséget szerzett a magyar névnek is, innen Debrecenből és a Tiszántulról — amelyért ő önzetlenül olyan sokat dolgozott — a legmelegebben, szeretettel üdvözljük. Hisszük, hogy Orbók Attila a maga nagyszerű képességeivel megtalálja méltó helyét a magyar filmgyártásnál is, ahol szintén nagy és komoly feladatok várhatnak még ő reá.

FÜGGETLEN SZEMLE (TISZÁNTUL)

MEGJELENIK DEBRECENBEN
Előfizetési ára egy évre 600 pengő
Felelős kiadó: HEGYMEGI KISS PÁL
Felelős szerkesztő: CSABA ISTVÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Piac ucca 77. — Telefon 21-97
Budapesti szerkesztőség:
IV., Ferenciek-tere 9. — Telefon 187-995
Nyomatott:
Deutsch Mór könyv- és műnyomdájában
Debrecen, Piac ucca 77 - Telefon 21-97